

До
Председателя на Научното жури за
оценяване на дисертационния труд на
Даниела Иванова Михнева,
Университет за национално и световно
стопанство

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Теодора Маринова Георгиева, Международно висше бизнес училище, професионално направление: 3.8. Администрация и управление (Стратегическо управление на науката, технологиите и иновациите)

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Световно стопанство и МИО (международен мениджмънт) към Университета за национално и световно стопанство.

Автор на дисертационния труд: Даниела Иванова Михнева, докторант в задочна форма на обучение.

Тема на дисертационния труд: “Маркетингови стратегии за устойчиво развитие на автомобилните компании в контекста на европейския пазар (на примера на BMW, Daimler, VW”).

Основание за представяне на становището: Заповед №1048 от 11.05.2020 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС, и Протокол №1 от заседание на Научното жури.

I. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е разработен в обем от 215 стандартни страници. Структуриран е както следва: увод (6 страници), основен текст, систематизиран в три глави (157 страници), заключение (6 страници), използвана литература и 6 приложения (22 страници). В структурно отношение дисертационният труд е логически издържан като е постигната добра балансираност между отделните части. Съдържанието на дисертационния труд е илюстрирано посредством 24 таблици и 32 фигури. Библиографската справка съдържа 205 източника, 30 от които на български език, и 68 интернет източника.

Дисертационният труд, заедно с автореферата и представените научни публикации по темата на същия (общо 7 на брой), **представляват завършен продукт на самостоятелно научно изследване.**

Дисертационният труд е посветен на актуален и важен икономически и управленски въпрос. **Актуалността на темата** на дисертационния труд произтича от следното:

- На първо място, автомобилната индустрия е част от групата на средно-високотехнологичните сектори, и като такава е поле на интензивна изследователска дейност и ускорено внедряване на иновативни разработки. Това превръща автомобилните компании в обект на инвеститорски интерес и притегателен център за висококвалифицирана работна ръка. На тази основа, както и поради формирането на разширени клъстерни формирования от взаимнообвързани предприятия по веригата на добавяне на стойност, предприятията от автомобилната индустрия се разглеждат като важен фактор за растеж на националните икономики;

- Второ, изследванията на аутомотив сектора в България през последните години сочат, че кумулативно предприятията, обвързани с автомобилната индустрия, придобиват нарастващо значение за икономиката на страната от гледна точка на показателите за дял в БВП, износ и заета работна ръка. В този смисъл, настоящото изследване генерира полезни идеи и обобщения за подготовката на национални и секторни политики в тази област.

- Трето, през последните години сме свидетели на редица предизвикателства, пред които е изправена автомобилната индустрия. Основните между тях са свързани с нарастващите изисквания за намаляване на вредното въздействие върху околната среда, което на свой ред поставя индустрията в ситуация ускорено да внедрява нормативни и технологични иновации и да променя установени бизнес модели за производство, коопериране и навлизане на нови пазари.

В дисертационния труд сполучливо е разграничен предметът от обекта на изследването. Като **обект** на изследването са изведени „маркетинговите стратегии като инструмент за реализация на целите на компанията за устойчиво развитие при налагане на продукти на международните пазари“, а като **предмет** – анализ на „прилаганите маркетингови стратегии за устойчиво развитие на компанията от автомобилната индустрия“.

Ясно е дефинирана **целта** на дисертацията: „да се анализира и оцени влиянието на устойчивото развитие върху маркетинговите стратегии, използвани от автомобилните компании“, която се постига посредством решаването на 12 изследователски задачи.

Изследването в дисертационния труд е насочено към валидирането на **изследователската хипотеза**, че съвременните маркетингови стратегии на автомобилните компании се променят вследствие на регулациите и стратегиите за устойчиво развитие.

Използваната система от методи и подходи, използвани от докторантката, позволява да се проведе задълбочено научно изследване по темата и да се аргументират основните тези на дисертационния труд.

II. Оценка на съдържанието на дисертационния труд

В **първа глава** на дисертационния труд задълбочено и изчерпателно е изследвана темата за устойчивото развитие. Направен е анализ на различните постановки и концепции, както и на произтичащите на тази основа импликации върху практиките на корпоративна социална отговорност и стратегическата рамка за развитие на съвременния бизнес, в това число маркетинговата концепция и нейната роля за постигане на целите за устойчиво развитие.

Допълнителни акценти в тази посока са направени във **втора глава**, като се навлиза в по-голяма дълбочина по отношение същността на маркетинговата стратегия. Вниманието е насочено към конкретните модели за нейното разработване и прилагане във водещите автомобилостроители - VW, BMW и Daimler, като е направен сравнителен анализ на практиките по разкриване на нефинансова информация.

Трета глава е посветена на анализа на европейските регулации за устойчива мобилност и тяхното въздействие върху автомобилната индустрия. В подкрепа на тезите на авторката са използвани резултати от проучване на мениджъри на транспортни компании в Германия за нагласите за възприемане на електрическите лекотоварни автомобили и придобиването им в автомобилните паркове на компаниите, проведено през 2018 г.

Заключение: казаното до тук ми дава основание да твърдя, че докторантката проявява способност за ясно открояване на вижданията си по разглежданите проблеми и за тяхната аргументирана научна защита. Сполучливо са направени теоретични обобщения, предложени са методически решения и са обосновани практически предложения на изследваните проблеми.

III. Научни приноси и постижения

Представеният от Даниела Иванова Михнева дисертационен труд притежава убедителни доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Могат да се открият следните основни приноси на дисертационния труд:

1. Изясняване и обогатяване на научната представа за маркетинговата стратегия на фирмите в сектора на автомобилостроенето, като са направени научнообосновани изводи за промените в класическите подходи за разработване на маркетинговите стратегии на автомобилните компании в резултат на съвременните изисквания за устойчиво развитие.
- 2) Критична оценка на съществуващите форми за разкриване на нефинансова информация в докладите за устойчивост на автомобилните компании на основата на подробен сравнителен анализ. Постигнато е по-пълно изясняване и обогатяване

на научната представа за протичащите процеси на трансформация в автомобилната индустрия и създаване на нов тип мобилност.

3) Изведени са научнообосновани постановки, които могат да намерят приложение при разработването на нови продукти от автомобилните производители, предназначени за местния пазар на основата на емпирично изследване на нагласите на българските потребители за предимствата и недостатъците при придобиване и използване на електрически автомобили.

IV. Публикации и участие в научни форуми

Докторантката Даниела Иванова Михнева е представила седем научни публикации, пряко свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд, в това число: шест доклада, представен в рамките на международни научни форуми, всички от които в България и на български език (два от които под печат), както и една статия под печат в електронно издание в България.

Представените от докторантката научни публикации отговарят на необходимия брой публикации. Те са достатъчни по обем и са в пряка връзка с темата на дисертационния труд, като отразяват основни моменти от него. Научните публикации отговарят на количествените и качествените изисквания за публикации при защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

V. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 51 страници. Той кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид обхвата, съдържанието и резултатите от научното изследване.

VI. Критични бележки и препоръки

Бих искала да направя следните препоръки:

1) В бъдещата изследователска дейност на докторантката ще бъде полезно да се направи преглед на практиката на ситуираните в България предприятия от аутомотив сектора в областта на корпоративната социална отговорност и прилагани маркетингови подходи. Това ще позволи да се отграничат съществуващи предизвикателства за развитие на устойчив бизнес пред българските компании, както и да се предложат механизми за тяхното решаване.

2) В рамките на бъдещи публикации, като изхожда от експертния си опит, докторантката може да представи визията си за това какво предстои в сектора на автомобилостроенето, какви нововъведения могат да се очакват в областта на устойчивата мобилност, как този процес отразява новостите в европейските

политики и директиви, и как това ще се отрази на отделните групи заинтересовани страни в страната като основа за подготовка на национални и секторни политики от страна на релевантните институции.

Направените препоръки и поставените въпроси са в съответствие с общата положителна оценка на разработката като самостоятелно изследване с доказани научни и практико-приложни приноси.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Даниела Иванова Михнева отговаря на изискванията на действащия към момента Закон за развитие на академичния състав в Р България и на Правилника за неговото приложение. В хода на изследването са изпълнени поставените цели и задачи. На тази основа давам **положителна оценка** на дисертационния труд. Посоченото в становището ми дава основание **да предложи на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователна и научна степен „Доктор“** на Даниела Иванова Михнева в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Световно стопанство и МИО (международен мениджмънт) към УНСС.

25 юни 2020 г.
София

Рецензент:
(проф. д-р Теодора Георгиева)